

NORGES HØYESTERETT

Den 4. juni 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Matheson og Kallerud i

HR-2013-01189-U, (sak nr. 2013/1070), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Robert D. Hovland)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder varetektsfengsling etter frifinnende dom i tingretten, jf. straffeprosessloven § 187 annet ledd.
- (2) A, født 17. februar 1976, ble pågrepet i X 22. januar 2012, men rømte fra stedet. Han ble pågrepet på nytt i Nederland 9. juli 2012. Han ble undergitt varetektsfengsling i Nederland frem til han ble utlevert til Norge 22. februar 2013. Han ble ved Kristiansand tingretts kjennelse samme dag varetektsfengslet i medhold av straffeprosessloven § 184, jf. § 185, jf. § 171 nr. 1, siktet for overtredelse av straffeloven § 162 første og annet ledd. Fengslingsfristen er senere forlenget frem til hovedforhandling i tingretten 22. april 2013.
- (3) A ble ved Kristiansand tingretts dom 7. mai 2013 frifunnet. Dommen ble oversendt forsvarer og Agder statsadvokatembeter pr. telefax etter kontortid 7. mai 2013.
- (4) Forsvareren fremsatte ved telefaks 8. mai 2013 krav om at siktede ble løslatt, jf. straffeprosessloven § 187 annet ledd. Påtalemyndigheten anket dommen senere samme dag, og fremsatte begjæring om fortsatt varetektsfengsling.
- (5) Kristiansand tingrett avsa 8. mai 2013 kjennelse med slik slutning:

"A, født 17.02.1976, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 05.06.2013."
- (6) Siktede anket tingrettens kjennelse til Agder lagmannsrett. Lagmannsretten avsa 23. mai 2013 kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."

- (7) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken er angitt å gjelde lovanvendelsen. Det anføres i korte trekk:
- (8) Lagmannsretten har lagt til grunn en for vid tolking av vilkåret "på stedet" i straffeprosessloven § 187 annet ledd når det aksepteres at påtalemyndigheten kan anke dommen og fremsette begjæring om fortsatt fengsling dagen etter domsavsigelsen og etter at forsvareren har begjært sikede løslatt.
- (9) Lagmannsretten har videre lagt til grunn en uriktig forståelse av vilkåret "særlige grunner". Det kreves temmelig tungtveiende grunner for å fravike utgangspunktet om løslatelse. Det er ikke tilstrekkelig at det foreligger unndragelsesfare eller en begrunnet mistanke om at siktede har begått handlingen.
- (10) Det er nedlagt slik påstand:

"A løslates".

- (11) *Påtalemyndigheten* slutter seg til lagmannsrettens kjennelse, og påstår anken forkastet.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over kjennelse hvor utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning jf. straffeprosessloven § 388.
- (13) Straffeprosessloven § 187 annet ledd første punktum bestemmer at dersom en siktet – som sitter varetektsfengslet – frifinnes, skal han straks løslates. Det samme gjelder når han får betinget dom eller bare blir ilagt straff av bot, samfunnsstraff eller fengsel som er avsonet ved varetektsfengsel, jf. annet punktum. I tredje punktum heter det så:

"Blir det på stedet avgitt erklæring om anke over dom, eller om at det vil bli innstilt på slik anke, kan den rett som har avsagt dommen, når særlige grunner taler for det, ved kjennelse bestemme at siktede kan holdes fengslet i et bestemt tidsrom."

- (14) I foreliggende sak er den frifinnende dommen meddelt utenfor rettsmøte. Etter ankeutvalgets oppfatning må vilkåret "på stedet" i en slik situasjon tolkes så rommelig at en omgående anke fra påtalemyndigheten etter at den ble kjent med dommen oppfyller lovens krav.
- (15) Utvalget viser her til Rt. 1998 side 128 som gjelder et tilfelle der påtalemyndigheten ble meddelt dommen ved telefaks en fredag ettermiddag. Byretten hadde i dommen ansett fengselsstraffen for å være utholdt ved varetekt, jf. § 187 annet ledd annet punktum. Formell begjæring om fortsatt varetektsfengsling ble først fremsatt av politiet den påfølgende tirsdag med opplysning om at statsadvokaten ville innstille på anke overfor riksadvokaten. I kjennelsen peker utvalget på at det i det foreliggende tilfellet var påkrevd at anke ble erklært "på stedet". Om dette uttales det:

"I et tilfelle som det foreliggende kan ikke dette vilkåret tas helt bokstavelig, jf. Bjerke/Keiserud, Straffeprosessloven med kommentarer side 518."

- (16) Det bemerkes – slik lagmannsretten også peker på – at det i henvisningen til Bjerke/Keiserud ikke direkte diskuteres situasjonen der partene ikke er til stede i rettsmøtet for domsavsigelsen. Utvalget slutter seg imidlertid til lagmannsretten når den uttaler at sterke

reelle hensyn begrunner den rettsoppfatning som er kommet til uttrykk i Rt. 1998 side 128, da retten til å begjære fortsatt fengsling etter frifinnende dom vil bli vesentlig vanskeliggjort dersom adgangen gjøres avhengig av tilstedeværelse i rettsmøtet for domsavsigelsen. Lagmannsretten har følgelig lagt en riktig rettsoppfatning til grunn når den i et tilfelle som det foreliggende har bygget på at varetektsfengsling kan begjæres og beslattes.

- (17) Utvalget kan for øvrig ikke se at lagmannsretten bygger på en for vid tolkning av vilkåret "særlige grunner".
- (18) Anken blir etter dette å forkaste.
- (19) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

Anken forkastes.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: